

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІКА

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-428-6-1>

УЗАГАЛЬНЕНА ТИПОЛОГІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Антонів Андрій Романович

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка»

Науковий керівник: Дрималовська Христина Василівна

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри

менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка»

Сучасні тенденції розвитку світової економіки та посилення інтеграційних процесів вимагають все більшої уваги до ефективного управління інвестиційними послугами. Виокремлення класифікаційних ознак типології інвестиційних послуг є важливим етапом у створенні чіткої системи їх оцінки та застосування. Це дозволяє визначити специфічні характеристики кожного типу інвестиційних послуг, їхню функціональну спрямованість та потенційний вплив на економічні процеси. Це, у свою чергу, забезпечує можливість більш структурованого аналізу інвестиційного ринку, сприяє зниженню ризиків і підвищенню точності прогнозування результатів інвестиційної діяльності. Виокремлення класифікаційних ознак типології інвестиційних послуг є основою для розробки інвестиційно-інноваційних стратегій, що відповідають вимогам сучасного бізнес-середовища та сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Коваленко Ю.М. запропонувала класифікацію інвестиційних послуг за рядом ознак, що дозволяє систематизувати ці послуги відповідно до їхніх ключових характеристик та специфіки реалізації:

– за способом реалізації: виконання замовлень від імені клієнта; здійснення операцій за власний рахунок;

– за типом виробника: інвестиційна фірма, яка є юридичною особою; інвестиційна фірма, яка є неюридичною особою; управляюча компанія; фізична особа;

– за типом клієнта: професійний клієнт; роздрібний клієнт;

– за інструментами реалізації з: цінними паперами в обігу; інструментами грошового ринку; паями установ колективного інвестування;

опціонами, ф'ючерсами, свопами, угодами з форвардними процентними ставками; емісіями на викиди;

– за торговельним майданчиком: на регульованому ринку; на багатосторонньому торговельному майданчику (БТМ); на організованому торговельному майданчику (ОТМ);

– за типом торгівлі: зустрічна торгівля за власний рахунок, алгоритмічна торгівля;

– за диференціацією задоволення потреб клієнта: прями продажі, перехресні продажі;

– за рухом фінансових активів: послуги, виробництво яких супроводжується рухом фінансових активів; послуги, які виробляються без зазначеного руху;

– за тривалістю та метою послуги: стратегічні, поточні, оперативні [1].

Досліджуючи підходи найбільших інвестиційних банків США, Стечишин Т.Б. визначив основні напрями надання інвестиційних послуг, які ґрунтуються на різноманітних потребах як індивідуальних, так і корпоративних клієнтів:

1) послуги інвестиційного банкінгу: послуги андеррайтингу для органів державної влади, органів місцевої влади, корпорацій; обслуговування угод із злиття та поглинання компаній (M&A — Mergers & Acquisitions); інвестиційний консалтинг;

2) брокерські послуги: ринок акцій; ринок цінних паперів з фіксованим процентом; іпотечний ринок і ринок нерухомості; товарний ринок;

3) послуги інвестиційного менеджменту: створення та управління фондами різних типів; довірче управління для населення; довірче управління для професіональних інвесторів;

4) сервісні (обслуговуючі, супутні) послуги: кредитна підтримка інвесторів; кредитна підтримка емітентів; проведення валютно-обмінних операцій; розрахунково-клірингове обслуговування; страхування; аналітична підтримка [2].

Розробляючи узагальнену типологію інвестиційних послуг на основі аналізування класифікацій, запропонованих Коваленком Ю.М. та Стечишином Т.Б., доцільно інтегрувати їх підходи і створити систему, яка відобразатиме ключові особливості та специфіку надання цих послуг. Пропонуємо наступну типологію інвестиційних послуг (табл. 1).

Запропонована типологія інвестиційних послуг об'єднує різні підходи до їх класифікації, враховуючи як потреби клієнтів, так і особливості ринку. Такий підхід забезпечує системний аналіз та глибоке розуміння ключових характеристик інвестиційних послуг.

Узагальнена типологія інвестиційних послуг

Класифікаційні ознаки	Типи інвестиційних послуг
1	2
1. За суб'єктами реалізації інвестиційних послуг	<ul style="list-style-type: none"> • Юридичні особи: інвестиційні компанії, банки, управляючі компанії. • Фізичні особи: незалежні інвестиційні консультанти, брокери.
2. За видами клієнтів	<ul style="list-style-type: none"> • Індивідуальні клієнти: роздрібні інвестори, приватні особи. • Корпоративні клієнти: компанії, підприємства, державні установи.
3. За напрямками інвестиційного обслуговування	<ul style="list-style-type: none"> • Інвестиційний банкінг: андеррайтинг, M&A (злиття та поглинання), інвестиційний консалтинг. • Інвестиційний менеджмент: управління активами, створення інвестиційних фондів, довірче управління. • Брокерські послуги: операції на ринках акцій, облігацій, нерухомості, товарних ринках. • Сервісні послуги: кредитна підтримка, страхування, валютно-обмінні операції, аналітична підтримка.
4. За типом фінансових інструментів	<ul style="list-style-type: none"> • Ринок цінних паперів: акції, облігації, похідні інструменти (опціони, ф'ючерси). • Інструменти грошового ринку: депозити, короткострокові боргові зобов'язання. • Колективні інвестиції: паї інвестиційних фондів, спільні фонди. • Товарні інструменти: ф'ючерси на сировину, угоди на товари.
5. За методами реалізації	<ul style="list-style-type: none"> • Від імені клієнта: виконання замовлень відповідно до інструкцій клієнта. • За власний рахунок: проведення операцій на ринку від імені інвестиційної компанії.
6. За видами торговельних майданчиків	<ul style="list-style-type: none"> • Традиційні: операції на біржах. • Альтернативні торговельні майданчики: багатосторонні та організовані майданчики для торгівлі.
7. За типом торгівлі	<ul style="list-style-type: none"> • Зустрічна торгівля: угоди між покупцем та продавцем. • Алгоритмічна торгівля: автоматизовані операції, засновані на програмних алгоритмах.

Закінчення таблиці 1

1	2
8. За рухом фінансових активів	<ul style="list-style-type: none"> • Активні послуги: супроводжуються рухом фінансових активів (купівля-продаж цінних паперів, валюти). • Пасивні послуги: не супроводжуються безпосереднім рухом активів (консалтинг, аналіз ринку).
9. За часовим спрямуванням надання інвестиційних послуг	<ul style="list-style-type: none"> • Стратегічні послуги: довгострокові інвестиційні рішення, спрямовані на досягнення глобальних цілей. • Оперативні послуги: короткострокові угоди, що забезпечують швидкий обіг капіталу.
10. За способом реалізації	<ul style="list-style-type: none"> • Прямі продажі: безпосереднє надання послуг клієнту. • Перехресні продажі: пропозиція додаткових послуг під час надання основної.

Джерело: формовано автором на основі [1; 2]

Список використаних джерел:

1. Коваленко Ю.М. Місце, сутність і класифікаційні ознаки інвестиційних послуг у складі фінансових послуг. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2018. № 9 (37). С. 131–136.
2. Стечишин Т.Б. Особливості організації інвестиційного департаменту в банківських установах України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010. № 3. С. 17–21.